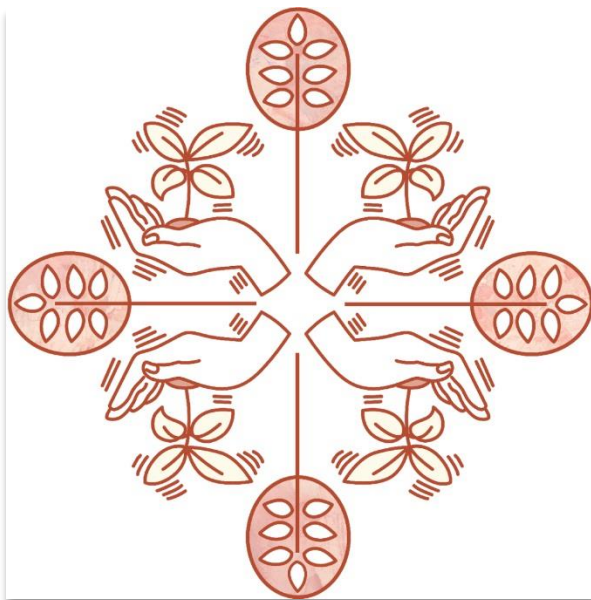

Málþing um velferð og fjarvistir á vinnustað

Þróunarverkefni VIRK:
Virkur vinnustaður

Jónína Waagfjörð
Verkefnastjóri og deildarstjóri hjá VIRK

5. maí 2015
Grand Hótel

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Þátttakendur

KENNARASAMBAND
ÍSLANDS

Reykjavíkurborg

LEIKSKÓLADEILD HRAFNAGILSSKÓLA
Krummakot

Akureyri

GARÐABÆR

NORÐLENKA

MOSFELLSBÆR

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Framgangur verkefnis

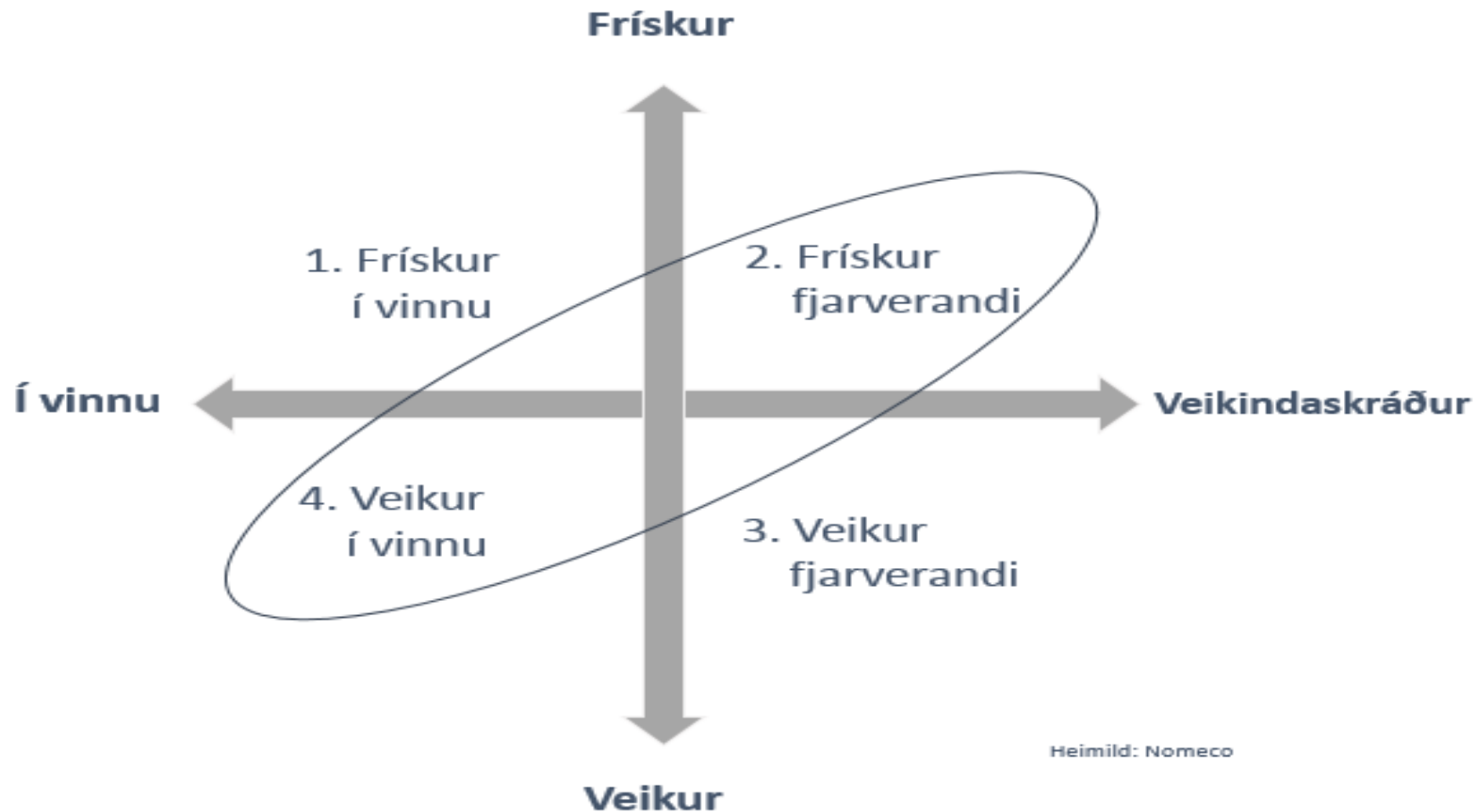

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Tilgangurinn verkefnisins

- Ná fram **viðhorfsbreytingu**
- **Stuðli að forvörnum** á vinnustað
- Stjórnendur **nýti fjarvistartölur sem stjórnþæki**
- Stjórnendur **styðji starfsfólk til endurkomu** til vinnu
- Nýta **niðurstöður verkefnisins sem stefnumótandi** á þessu sviði

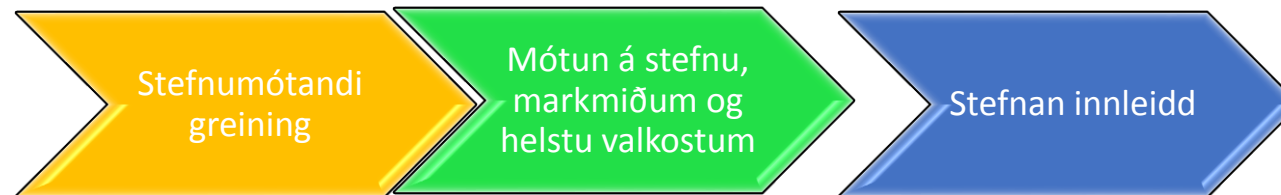
Áherslur í fjarverustjórnun

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Ferlið

- Allir vinnustaðir fóru í **stefnumótandi** greiningu með þátttöku allra starfsmanna
- **Verkefnahópur** var skipaður sem fullvann fjarverustefnu fyrirtækisins/vinnustaðarins
- Fjarverustefna **samþykkt** af stjórnendum
- Fjarverustefna kynnt fyrir starfsmönnum og síðan **innleidd**

- Innleidd voru samtalsform fyrir skammtímafjarveru og fyrir samtal um endurkomu til vinnu sem aðgengileg eru á heimasíðu VIRK www.virk.is
- Stjórnendur og trúnaðarmenn fengu sérstaka fræðslu tengda þessum samtölum og innleiðingu þeirra
- Lögð var áhersla á að þátttökuvinnustaðir settu sér mælanleg markmið og fengu allir aðstoð og fræðslu við þetta verkefni eftir þörfum
- Flestir þátttökuvinnustaðir settu sér einnig heilsustefnu

Virkur vinnustaður - Fræðsluáætlun

Tegund fræðslu	Fræðsla fyrir	Tími
Kynning á hlutverki Virk Kynning á verkefninu Fræðsla um þarfagreiningu og mótun stefnu	Stjórnendur, trúnaðarmenn og almenna starfsmenn	Í upphafi verkefnisins Sept. – nóv. 2011
Forvarnir á vinnustað	Stjórnendur, trúnaðarmenn og almenna starfsmenn	Haust/Vetur 2011-2012
Samtal um fjarvistir	Fyrir stjórnendur og trúnaðarmenn	Vor 2012
Heilsa og vinnuvernd, heilsuefning	Stjórnendur, trúnaðarmenn og almenna starfsmenn	Haust 2012
Samþætting vinnu og fjölskyldulífs	Stjórnendur, trúnaðarmenn og almenna starfsmenn	Vor 2013
Áætlun um endurkomu til vinnu, viðhorf og sveigjanleiki. Kynning á þjónustu ráðgjafa VIRK	Stjórnendur, trúnaðarmenn og almenna starfsmenn	Haust 2013
Val á einum: 1. Líkamsbeiting 2. Einelti 3. Heilbrigður vinnustaður	Stjórnendur, trúnaðarmenn og almenna starfsmenn	Vor/Haust 2014
Málþing um velferð, fjarvistir og endurkomu til vinnu	Opin þátttakendum og almenningi	Maí 2015

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Mælitæki

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Mælitæki

- **Spurningakönnun** – um ýmsa þætti í vinnuumhverfinu
 - Fyrir bæði starfsmenn og stjórnendur
 - Lögð fyrir við upphaf og lok verkefnis
 - Framkvæmd af fyrirtækinu **maskína**
- **Lykiltölublað** – fyrir skráningu lykiltalna
 - Þróað af lykiltöluhóp verkefnisins
 - Nákvæmar staðlaðar leiðbeiningar varðandi skráningu
 - Lykiltölum safnað fyrir árin 2012 – 2014
 - Lykiltölublað og leiðbeiningar aðgengilegar á vef VIRK www.virk.is

Fyrirtæki/Vinnustaður:												Reitir sem skrá þarf í	
Kennitala:													
Hlutfall fjarveru												Meðaltíðni fjarveru	
Ár	1 Heildar- fjöldi starfs- manna	2 Heildar- fjöldi stöðu- gilda	Fjöldi virkra vinnudaga á stöðugildi á ári (1 FTE)	Heildarfjöldi virkra vinnu- daga á öll stöðugildi á ári	Heildarfjöldi vinnustunda á öll stöðu- gildi á ári	3 Heildar- fjöldi vinnu- stunda í veikindum	Hlutfall fjarveru vegna veikinda (%)	Heildar- fjöldi veikinda- daga á ári	Meðalfjöldi veikindadaga á stöðugildi á ári	Fjöldi stöðugilda í veikindum	4 Heildarfjöldi veikindaskipta á alla starfsmenn	Meðaltíðni fjarveru á starfsmann	
2012	173	160	260	41600,00	332800,00	14578,00	4,38	1822,25	11,39	7,01	480,00	2,77	
2013	173	160	260	41600,00	332800,00	14869,00	4,47	1858,63	11,62	7,15	430,00	2,49	
2014	178	163	260	42380,00	339040,00	15435,00	4,55	1929,38	11,84	7,42	1472,00	8,27	
Skammtíma fjarvera				Miðlungs fjarvera				Langtímafjarvera					
Ár	5 Vinnu- stundir í fjarveru v/veikinda í ≤ 5 virka daga	Heildar- fjöldi veikinda- daga	Hlutfall veikinda í ≤ 5 virka daga af heildar- fjölda vinnu- stunda í veikindum (%)	Hlutfall fjarveru v/veikinda í ≤ 5 daga (%)	6 Vinnustundir í fjarveru v/veikinda í 6 - 20 virka daga	Heildar- fjöldi veikinda- daga	Hlutfall veikinda í 6 - 20 virka daga af heildarfjölda vinnustunda í veikindum (%)	Hlutfall fjarveru v/veikinda í 6 - 20 daga (%)	7 Vinnustundir í fjarveru v/veikinda í ≥ 21 virka daga	Heildar- fjöldi veikindadaga	Hlutfall veikinda í ≥ 21 virka daga af heildarfjölda vinnustunda í veikindum (%)	Hlutfall fjarveru v/veikinda í ≥ 21 dag (%)	
2012	4612,00	576,50	31,64	1,39	1070,00	133,75	7,34	0,32	7330,00	916,25	50,28	2,20	
2013	2619,00	327,38	17,61	0,79	1946,00	243,25	13,09	0,58	8957,00	1119,63	60,24	2,69	
2014	9132,00	1141,50	59,16	2,69	2003,00	250,38	12,98	0,59	2873,00	359,13	18,61	0,85	
Hlutfall fjarveru v/veikinda barna				Starfsmannavelta				Launakostnaður v/veikinda					
Ár	8 Vinnu- stundir í fjarveru v/ veikinda barna	Heildar- fjöldi veikinda- daga	Hlutfall veikinda barna af heildarfjölda vinnustunda í veikindum (%)	Hlutfall fjarveru v/veikinda barna (%)	9 Hættir starfsmenn á árinu	Hlutfall Starfsmanna- veltu (%)	10 Nýráðningar	11 Nýráðningar v/ langtíma- veikinda	Hlutfallsleg tíðni ný- ráðninga v. langvarandi veikinda (%)	12 Launa- kostnaður í Krónum	Heildar- kostnaður vegna veikinda	Meðal- kostnaður vegna veikinda á hvert stöðugildi	
2012	1566,00	195,75	10,74	0,47	49	28,32	22	0	0,00	550.000.000,00	24.092.247,60	150.576,55	
2013	1347,00	168,38	9,06	0,40	37	21,39	31	0	0,00	575.000.000,00	25.690.129,21	160.563,31	
2014	1427,00	178,38	9,25	0,42	38	21,35	25	0	0,00	585.000.000,00	26.632.476,99	163.389,43	

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Niðurstöður

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

Niðurstöður spurningakönnunar

- Þátttaka í könnun var 63.5%
 - ~ 26% karla – 85% af þeim eru á einkareknum vinnustöðum
 - ~ 74% konur – 70% af þeim eru á opinberum vinnustöðum

Aldur þátttakenda

Yngri en 25 ára	~ 8%
25 – 34 ára	~ 22%
35 – 44 ára	~ 23%
45 – 54 ára	~ 25%
55 ára eða eldri	~ 22%

- Menntun:

Grunnskólapróf	~ 24%
Framhaldsskólapróf/ Iðnmenntun	~ 36%
Háskólapróf	~ 40%

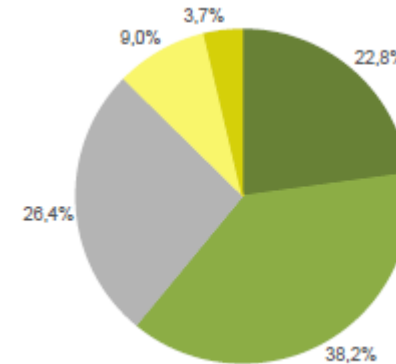
- Rúmlega 50% voru með í spurningakönnuninni 2011

	Já 2011	Já 2014	Veit ekki 2011	Veit ekki 2014
Er skráð starfsmannastefna á vinnustað?	48%	63%	39%	28%
Er sérstök umfjöllun um viðbrögð við veikindafjarvistum í stefnu?	38%	64%	46%	31%
Fjallar stefna um að starfsmenn geti verið boðaðir í samtál um fjarvistir?	51%	75%	33%	19%
Hafa stjórnendur markvisst samband ef fjarvist er lengri en ein vika?	33%	45%	52%	45%
Hafa stjórnendur reglulega samband við starfsmenn í langtímaveikindum?	26%	40%	66%	55%
Eru skráðar vinnureglur um viðbrögð þegar fólk kemur til baka í vinnu úr langtíma veikindum?	11%	25%	69%	65%
Hefur þú rætt formlega við starfsmenn um fjarvistar síðustu 12 mánuði?	29%	34%	N/A	N/A

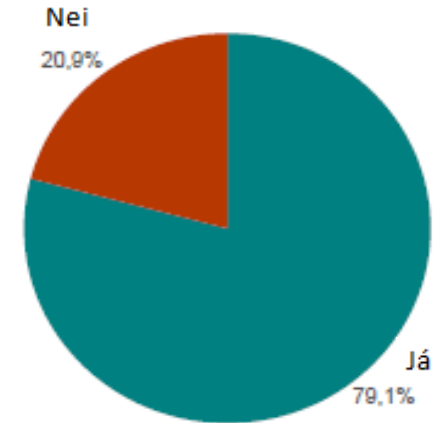
Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

■ Möguleikar til að þróast í starfi

	Fjöldi	%
Mjög sátt(ur) (5)	186	22,8%
Fremur sátt(ur) (4)	311	38,2%
Í meðallagi (3)	215	26,4%
Fremur ósátt(ur) (2)	73	9,0%
Mjög ósátt(ur) (1)	30	3,7%
Glíð svör	815	100,0%

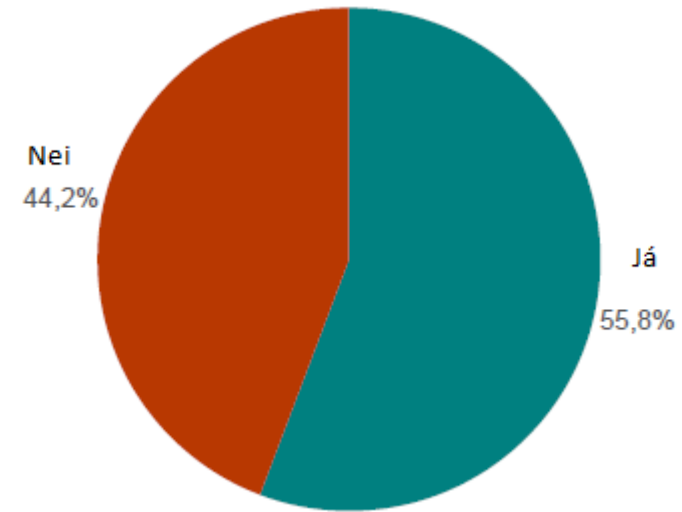
- 70% af þeim sem voru óánægðir í starfi voru í meðallagi/ósáttir við möguleika sína að þróast í starfi á móti 28% þeirra sem voru ánægðir í starfi
- Niðurstöður svipaðar þegar þessi spurning er skoðuð í tengslum við vinnuálag

- Heilsueflandi úrræði – algengast
 - Líkamsræktarstyrkir
 - Heilsusamlegur matur í mötuneytum og ávextir
 - Samgöngustyrkir – hjólað eða gengið í vinnu
 - Gönguhópar /eða geta stundað líkamsrækt á vinnutíma
- Þeir sem eru óánægðir í starfi svara þessari spurningu frekar neitandi en þeir sem eru ánægðir eða 43% á móti 19%

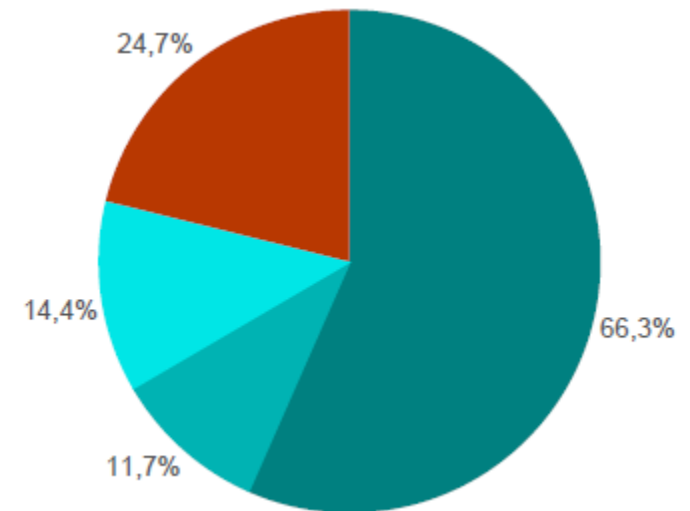
Veikur í vinnu

- Konur mæta marktækt frekar í vinnu veikar en karlar
- Yngra fólk mætir frekar í vinnu veikt en eldra - t.d. þátttakendur á aldrinum 25-34 ára,
69% svöruðu já í samanburði við 43% þeirra sem voru 55 ára eða eldri
- Starfsfólk sem er óánægt í vinnunni og ósátt með vinnuálagið það er líklegra til að mæta í vinnu veikt en þeir sem eru ánægðir og sáttir í vinnunni (~ 70% vs. ~ 50%)

Hvers vegna mætum við veik í vinnun?

	Fjöldi	%
Já þrýstingur frá sjálfri/sjálfum mér	295	66,3%
Já þrýstingur frá samstarfsmönnum mínum	52	11,7%
Já þrýstingur frá yfirmanni mínum	64	14,4%
Nei varð ekki vör við þrýsting neins staðar frá	110	24,7%
Gild svör*	521	100,0%

- Starfsmenn sem voru veikir fleiri en 7 daga á síðasta ári voru líklegri að mæta í vinnu veikir (78%) en þeir sem voru aldrei veikir (23%) eða veikir í 1-7 daga (58%)

- Í hverju voru síðustu veikindi þín fólgin?

	Fjöldi	%
 Stoðkerfisvandamál	135	21,8%
 Streita	56	9,0%
 Umgangspestir	445	71,8%
 Geðræn vandamál	38	6,1%
 Annað, hvað?	112	18,1%
Gild svör*	786	100,0%

- Það var ekki marktækur munur á milli kynja, aldurs, starfsaldurs né menntunar

Niðurstöður lykiltölublaðs

	2009-2011			2012-2014		
	Opinberir vinnustaðir	Einkareknir vinnustaðir	Meðaltal allra	Opinberir vinnustaðir	Einkareknir vinnustaðir	Meðaltal allra
Hlutfall fjarveru	8,2%	4,8%	7,0%	7,5%	3,7%	6,2%
Fjöldi daga	21,3	12,5	18,2	19,5	9,6	16,1

- Mikilvægt að hafa í huga að fjöldi og gerð fyrirtækja og stofnana sem voru með í verkefninu var takmarkaður og því ekki hægt að yfirfæra niðurstöður almennt yfir á opinberan og almennan vinnumarkað

VIRK**VIRKUR**
INNUSTAÐUR

	2012			2013			2014		
	Opinberir vinnustaðir	Einkareknir vinnstaðir	Meðaltal allra	Opinberir vinnustaðir	Einkareknir vinnustaðir	Meðaltal allra	Opinberir vinnustaðir	Einkareknir vinnustaðir	Meðaltal allra
Hlutfall fjarveru	7,6%	3,6%	6,3%	7,3%	3,8%	6,1%	7,6%	3,8%	6,3%
Fjöldi daga	19,8	9,3	16,3	19,0	9,9	15,7	19,7	9,9	16,3
Meðaltíðni fjarveru/starfsmann	5,1	2,9	4,3	5,4	3,2	4,6	5,3	3,4	4,6
Skammtímafjarvera (<5 dagar)	2,9%	1,8%	2,5%	3,4%	1,7%	2,8%	2,9%	2,1%	2,6%
Fjöldi daga	7,6	4,7	6,5	8,7	4,4	7,2	7,6	5,5	6,9
Miðlungsfjarvera (6-20 dagar)	0,8%	0,5%	0,7%	0,9%	0,6%	0,8%	0,8%	0,4%	0,6%
Fjöldi daga	2,2	1,2	1,8	2,4	1,6	2,1	2,0	1,1	1,7
Langtímafjarvera (>20 dagar)	2,8%	0,9%	2,1%	2,1%	1,1%	1,8%	3,1%	0,9%	2,4%
Fjöldi daga	7,3	2,4	5,6	5,6	2,8	4,6	8,2	2,3	6,1
Fjarvera vegna veikra barna	0,8%	0,4%	0,6%	0,9%	0,4%	0,7%	0,8%	0,4%	0,7%
Fjöldi daga	2,0	0,9	1,6	2,3	1,1	1,9	2,1	1,1	1,7

Velferð – Virkur vinnustaður – Virkur mannauður

- Rannsóknir hafa sýnt að það er meiri veikindafjarvera:
 - Hjá konum
 - Hjá starfsmönnum í fullu starfi
 - Hjá starfsmönnum með lág laun
 - Hjá starfsmönnum sem hafa verið lengi hjá sama vinnuveitanda
 - Hjá starfsmönnum sem vinna vaktavinnu
 - Þegar atvinnuleysi er lítið
 - Eftir því sem réttindi til veikindafjarveru eru meiri
- Mun fleiri konur vinna hjá þeim opinberu vinnustöðum sem tóku þátt í verkefninu

- Almennt sýna rannsóknir frá mörgum löndum að fjarvera vegna veikinda er meiri á opinberum vinnustöðum
- Getur verið erfitt að bera saman milli landa þar sem mælingar eru mismunandi
- Í nýlegri rannsókn á fjarveru hjá konum sem vinna á opinberum vinnustöðum við aðhlynningarstörf í Danmörku og Noregi var hlutfall fjarveru árið 2008 í Noregi 11.6% og í Danmörku 8.4%. Tíðni fjarveru var 2.3 í Noregi og 2.2 í Danmörku (Krane et al 2014)
- Á Íslandi árið 2014 var hlutfall fjarveru hjá þátttakendum á opinberum vinnustöðum í verkefninu 7.6% og tíðni fjarveru 5.3

Í lokin

- Mikilvægt er að innleiða öfluga fjarverustefnu þar sem m.a. viðmið vegna fjarveru koma fram – ein stefna fyrir alla
- Hefur engin áhrif ef hún er bara „fallegur“ kafli í mannauðsstefnu fyrirtækisins – það þarf að minna á hana nokkrum sinnum á ári á starfsmannafundum
- Einn af mikilvægustu áhrifamönnum hér er yfirmaðurinn – nýleg rannsókn frá Finnlandi sýndi að gott samband við yfirmanninn getur dregið úr bæði skammtíma og langtímafjarveru starfsmanna (Tenhiala A et al 2013)

Takk fyrir!

